

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Prof. dr hab. Adela Styczyńska

Pani Profesor Adela Styczyńska jest jedną z najznamienitszych postaci łódzkiej anglistyki, związaną z Wydziałem Filologicznym UŁ od 1966 r., wychowawczynią wielu pokoleń anglistów, wysoko cenioną w środowisku polskich i zagranicznych naukowców, cieszącą się popularnością wśród studentów, dla których zawsze znajdowała czas i których losami interesowała się także długo po przejściu na emeryturę.

Korzystając z *Księgi Pamiątkowej* wydanej z okazji 70. rocznicy urodzin Pani Profesor, spróbuję odtworzyć Jej naukowy życiorys. Urodzona w Wilnie w 1923 r., w rodzinie oficera armii polskiej, dzieciństwo spędziła na Wołyniu. Po przedwczesnej śmierci ojca wróciła z matką do Wilna, gdzie zastała Ją wojną. W czasie okupacji brała udział w tajnym nauczaniu, przygotowując się do matury. Z Wilna wyjechała w 1945 r., zamieszkała w Bydgoszczy, gdzie zrobiła maturę. Wkrótce rozpoczęła studia w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Studiowała pod kierunkiem wybitnych naukowców z Wilna i Lwowa, m.in. prof. Józefa Szczepkowskiego i prof. Konrada Górskiego. Drugim kierunkiem Jej studiów była filologia romańska, interesowała Ją zwłaszcza literatura francuska, którą studiowała u prof. Zygmunta Czernego. Jeszcze na studiach podjęła pracę jako asystentka. Uczestniczyła w seminariach prowadzonych przez prof. J. Szczepkowskiego, prof. Irenę Dobrzycką, prof. Witolda Chwalewika. Pracę magisterską poświęconą powieściom Josepha Conrada (*The Dramatic Structures of Conrad's Novels*) przedstawiła w grudniu 1950 r.

Nie były to czasy dobre dla neofilologii. Gdy w roku 1951 zamknięto toruńską anglistykę, prof. Styczyńska rozpoczęła pracę jako lektorka języka angielskiego, którą kontynuowała do 1966 r. W październiku 1965 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego obroniła rozprawę doktorską poświęconą realizmowi w powieściach Thomasa Hardy'ego (*The Realism of*

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Thomas Hardy's Novels). Promotorem był prof. Witold Ostrowski, ówczesny dyrektor Instytutu Filologii Angielskiej. Jesienią 1966 r. prof. Styczyńska rozpoczęła pracę na stanowisku starszego wykładowcy na łódzkiej anglistyce.

Dwa lata później została laureatką stypendium Fullbrighta, wyjechała do State University of New York w Stonybrook w Stanach Zjednoczonych, gdzie prowadziła badania nad twórczością Henry'ego Jamesa, które zaowocowały Jej monografią habilitacyjną *The Art of Henry James's Nouvelle – Study of Theme and Form*, wydaną w serii „Acta Universitatis Lodziensis” w 1977 r. W tym samym roku została docentem. Dziesięć lat później ukazała się Jej kolejna książka, tym razem poświęcona twórczości Charlesa Dickensa (*Dickens the Moralistic and Artist*), opublikowana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. W 1987 r. została profesorem nadzwyczajnym, a w styczniu 1991 – profesorem zwyczajnym.

Przez rok pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Angielskiej w Łodzi (1979–1980), a przez cztery lata kierowała Zakładem Literatury Angielskiej. Pamiętamy Jej wspaniałą postawę podczas wydarzeń początku lat osiemdziesiątych, a zwłaszcza w dramatycznym czasie strajku 1981 r. – Pani Profesor przychodziła do gmachu niemal codziennie, niepokoiła się o losy strajkujących studentów, interesowała się przebiegiem negocjacji, a także życiem codziennym na strajku, służyła radą, okazywała swoją solidarność.

Na dorobek naukowy prof. A. Styczyńskiej składają się trzy monografie: pierwsza dotycząca Thomasa Hardy'ego, druga Henry'ego Jamesa, trzecia Charlesa Dickensa. Oprócz tych monografii prof. Styczyńska opublikowała studia i artykuły naukowe o najważniejszych postaciach prozy języka angielskiego, wśród których, oprócz wymienionych, są: Walter Scott, Jane Austen, William Thackeray, Rudyard Kipling, George Eliot, Gilbert Chesterton. Dla Wydawnictwa Łódzkiego opracowała edycję *Toma Jonesa* Henry'ego Fieldinga.

Na artykułach i książkach Pani Profesor Adeli Styczyńskiej kształcili się polscy angliści w czasach, gdy dostęp do zagranicznej literatury przedmiotu był bardzo utrudniony – trudno przecenić zasługi Pani Profesor w tym zakresie. O szacunku, jakim darzy Panią Profesor środowisko naukowe, świadczą m.in. Jej liczne przyjaźnie z zagranicznymi badaczami zajmującymi się podobną problematyką, a także wieloletnia współpraca z naukowcami z uniwersytetów w Londynie, Yorku, Sheffield, Giessen i Lyonie.

Profesor Adela Styczyńska to wybitna znawczyni problemów prozy XIX i początków XX wieku, autorka przenikliwych analiz krytycznych i szkiców historycznoliterackich, której twórczość odznacza się wyrosłą z głębokiej wiedzy kompetencją, nieprzeciętną erudycją, dogłębną znajomością wielkiej literatury powszechnej, ale też szczerą fascynacją sztuką słowa, a Jej styl – elegancją i przejrzystością. Dla wszystkich, którzy mieli szczęście uczestniczyć

Uniwersytet
ŁÓDZKI

w konwersatoriach i seminariach Pani Profesor, nie ulegało wątpliwości, że oto opowiada o literaturze osoba tę literaturę nie tylko doskonale znająca, ale też podchodząca do niej z pasją i z przekonaniem, że jest ona ważnym, koniecznym wymiarem naszego bytowania w świecie. Daleka od podążania za literackimi czy teoretycznymi modami, które zdominowały badania literackie siódmej i ósmej dekady ubiegłego wieku, prof. Styczyńska uczyła osobistego odbioru literatury, w którym czytelnik staje wobec powieściowego świata, doświadcza go i konfrontuje z własną egzystencją, znajdując w literaturze sensotwórczy impuls. Literatura nie traci przy tym swoich autonomicznych wartości. Dlatego też tak bliskie są w badaniach prof. Styczyńskiej nurty realizmu, zwłaszcza w wykonaniu największych mistrzów tego gatunku. To realizm daleki od dogmatyzmu, wolny od formuł, otwarty na możliwości, jakie daje mu pojemna forma powieściowa, ale zawsze związany ze społeczną i historyczną rzeczywistością, w której powstawał. Z perspektywy lat widać wyraźnie, że działalność badawcza i dydaktyczna prof. Styczyńskiej ma też oczywisty wymiar etyczny: w Jej ujęciu trud rozumienia literatury, czyli cudzego słowa, prowadzi do postawy charakteryzującej się otwartością na zróżnicowanie świata i życzliwością wobec drugiego człowieka. Tym samym jest Pani Profesor rzeczniczką ładu, w którym mądrość sprzymierza się z pięknem.

Opracował: prof. dr hab. Jerzy Jarniewicz